

Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2015/8032
Deres ref:
Vår dato: 26.02.2016
Deres dato:
Arkivkode: 433.52

Saksframlegg - møte 2/2016 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 4/2016 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 2/2016 slik den foreligger.

Sak 5/2016 Godkjenning av referat fra møte 1/2016

Utkast til referat fra møte 1/2016 er publisert på nemndas nettside. Det er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner referatet fra møte 1/2016 slik det foreligger.

Sak 6/2016 Forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependende tiltak – budsjett 2016

Vi har ikke mottatt planleggingsrammer for rovviltnemndene i 2016, men vi har fått foreløpige signaler om at region 7 – Nordland vil få samme beløp som i 2015, kanskje litt lavere. Brev med planleggingsrammer vil bli ettersendt så snart det er mottatt.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda vedtar følgende budsjett for forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependende tiltak i 2016 (tre deler; a, b og c):

a) Drift av nemnda og sekretariatet, kap. 1420.21.

Budsjett på kr 800 000,- til dekking av møtegodtgjørelse og reiser til nemnda og drift av sekretariatet. Midler som ikke blir brukt til møtegodtgjørelse og reiser for nemnda, blir brukt til å dekke kostnader ved drift av sekretariat.

Sekretariatets forslag til vedtak:**b) Forebyggende tiltak mot rovviltsskader og konfliktdempende tiltak, kap. 1420.73:**

| FKT, kap. 1420.73. | Budsjett 2015¹ | Forbruk 2015 | Søknader 2016 | Budsjettforslag 2016 |
|-----------------------------------|----------------------------------|------------------------|----------------------|-----------------------------|
| Tiltak i sauenæringa | | | | |
| - Tidlig sanking | 390 000,- | 223 176,- | 2 248 920,- | 500 000,- |
| - Forsinket slipp på beite | 0,- | 0,- | 151 600,- | 0,- |
| - Flytting til annet beite | 0,- | 0,- | 17 200,- | 0,- |
| - Gjeting/utvida tilsyn | 1 450 000,- | 1 357 402,- | 2 428 848,- | 1 200 000,- |
| - Gjeterhunder/vokterhunder | 80 000,- | 0,- | 495 500,- | 0,- |
| - El-gjerde til rovviltsikring | 0,- | 0,- | 24 875,- | 0,- |
| - Beiting på inngjerdet areal | 0,- | 0,- | 316 500,- | 0,- |
| - Beredskapsareal | 0,- | 0,- | 830 085,- | 0,- |
| - Bruk av tekniske tiltak | 0,- | 0,- | 77 470,- | 0,- |
| - Andre tiltak | 100 000,- | 150 000,- | 176 000,- | 100 000,- |
| - Kadaverhundarbeid | 155 000,- | 119 012,- | 719 500,- | 200 000,- |
| - Radiobjeller/E-bjeller | 480 000,- | 746 623,- ² | 4 889 490,- | 200 000,- |
| - SUM sau | 2 655 000,- | 2 596 213,- | 12 375 988,- | 2 200 000,- |
| Tiltak i reindriftsnæringa | | | | |
| - Flytting til annet beite | 900 000,- | 1 099 827,- | 1 397 185,- | 600 000,- |
| - Intensiv gjeting | 740 000,- | 709 743,- | 923 500,- | 740 000,- |
| - Kalving i gjerde | 0,- | 0,- | 0,- | 0,- |
| - Fôring av rein i perioder | 430 000,- | 663 031,- | 2 203 325,- | 770 000,- |
| - Bruk av tekniske tiltak | 0,- | 0,- | 215 000,- | 0,- |
| - Tidlig slakting | 335 000,- | 154 200,- | 475 000,- | 300 000,- |
| - Andre tiltak | 160 000,- | 30 000,- | 80 000,- | 50 000,- |
| - Kadaverhundarbeid | 0,- | 0,- | 0,- | 0,- |
| - Radiobjeller | 80 000,- | 63 600,- | 905 161,- | 90 000,- |
| - SUM rein | 2 645 000,- | 2 720 401,- | 6 199 171,- | 2 550 000,- |
| Andre tiltak | | | | |
| - Felling/jakt | 370 000,- | 754 317,- ³ | 1 564 860,- | 1 000 000,- |
| - Skadefellingsforsøk | 600 000,- | 256 740,- | | 600 000,- |
| - Akuttmidler etc. | 560 000,- | 461 211,- | | 500 000,- |
| - Andre tiltak | 0,- | 0,- | | 0,- |
| - Konfliktdempende tiltak | 170 000,- | 172 960,- | 363 200,- | 150 000,- |
| - SUM andre tiltak | 1 700 000,- | 1 645 228,- | 1 636 900,- | 2 250 000,- |
| SUM FKT | 7 000 000,- | 6 961 841,- | 20 223 559,- | 7 000 000,- |

¹Kolonnen Budsjett 2015 viser opprinnelig budsjett som ble vedtatt av nemnda i mars 2015. Fordeling av restmidler gjør at forbruket er større enn budsjett for enkelte poster.

²Forbruket i 2015 omfatter kr 320 000,- av restmidler fra 2015 som skal brukes til radiobjeller i sauenæringa i 2016.

³Forbruket i 2015 omfatter kr 245 000,- av restmidler fra 2015 som skal brukes til videreføring av jerveprosjektet i 2016.

Sekretariatets forslag til vedtak:**c) Tjenestekjøp, kap. 1420.21:**

| Tjenestekjøp, kap. 1420.21. | Budsjett 2015 | Forbruk 2015 | Søknader 2016 | Budsjett- forslag 2016 |
|---|--------------------------|-------------------------|--------------------------|-----------------------------------|
| Forskningsprosjekter | | | | |
| - NINA – Scandlynx 2015 | 300 000,- | 300 000,- | | |
| - NINA – Scandlynx 2016 | | 360 000,- ¹ | 100 000,- | 100 000,- |
| - NIBIO – prosjekt med føring av rein | | 150 000,- | | 50 000,- |
| SUM forskningsprosjekter | 300 000,- | 810 000,- | | 150 000,- |
| Bestandsregistrering | | | | |
| - Dusører gaupeynglinger | | 15 000,- ² | | |
| - Dusører jerveynglinger | | 45 000,- ² | | |
| - Dusører bjørneskit | | 45 000,- ² | | |
| SUM bestandsregistrering | 200 000,- | 112 347,- | | 200 000,- |
| Forvaltningsplanarbeid - referansegruppe | | 62 498,- | | 80 000,- |
| Ufordelte midler | | | | 570 000,- |
| SUM Tjenestekjøp | 1 000 000,- | 984 845,- | | 1 000 000,- |

¹Forbruket i 2015 omfatter kr 360 000,- av restmidler fra 2015 som skal brukes til Scandlynx-prosjektet i Indre Salten i 2016.

²Arbeidsgiveravgift kommer i tillegg, sluttsum er korrekt.

Nærmere om de ulike budsjettpostene:**a) Drift av nemnda og sekretariatet, kap. 1420.21**

I 2015 fikk region 7, Nordland kr 800 000,- til dekking av møtegodtgjørelse og reiser til nemnda og drift av sekretariatet. Med bakgrunn i signaler fra direktoratet går vi ut fra at samme sum blir tildelt i 2016.

b) Forebyggende og konfliktdempende tiltak, kap. 1420.73

Med bakgrunn i signaler fra direktoratet har vi tatt utgangspunkt i et budsjett på kr 7 000 000,- for 2016 til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak.

Dersom planleggingsrammene fra direktoratet blir annerledes, foreslår sekretariatet at vi kan justere budsjettet med inntil kr 250 000,- så lenge det ikke berører fastlagte prinsipper og etablert praksis. Revidert budsjett vil i så fall sendes til nemnda til orientering før vi behandler de enkelte søknadene.

Bruken av midlene skal følge fastsatt forskrift om tilskudd til FKT-tiltak og føringer i forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland.

Formålet med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive tapsforebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket. For at tilskudd skal kunne gis må det omsøkte tiltaket ha en direkte taps- og skadeforebyggende effekt. Det kan også gis tilskudd til konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Målgruppen er foretak med produksjonsdyr i landbruket

(inkl. reindriftsnæring), kommuner og lokalsamfunn. Lokale, regionale og landsdekkende organisasjoner og forskningsinstitusjoner kan også søke om tilskudd. Miljødirektoratet fordeler midlene til den enkelte rovviltregion. Rovviltnemnda fordeler midlene til Fylkesmannen og gir føringer til Fylkesmannen for bruken av midlene. De enkelte søknadene behandles av Fylkesmannen. Søknader av nasjonal karakter behandles av Miljødirektoratet.

Samlet søknadssum om FKT-midler er på drøyt 20 millioner kroner. Dette innebærer nødvendigvis en tøff prioritering mellom ulike typer tiltak. Forslag til fordeling av FKT-midlene er gjort i samarbeid mellom miljøvernavdelinga og landbruks- og reindriftsavdelinga hos Fylkesmannen. Vårt forslag har i tillegg til gjeldende regelverk og føringer i forvaltningsplanen, tatt utgangspunkt i erfaringer med de ulike tiltakene både gjennom rapportering fra tilskuddsmottakere og gjennom Fylkesmannens rovviltarbeid. Vi har også lagt vekt på søknadsmassen ved fastsetting av budsjettforslag. Innstillingen fra Fylkesmannen fordeler tilgjengelige FKT-midler på hovedposter innenfor saueneæringa, reindriftsnæringa og andre tiltak (tabell ovenfor). I tabellen er også budsjett og forbruk i 2015 og søknadssummer i 2016 vist på de samme postene.

Lenger ned i saksframlegget har vi redegjort nærmere for våre forslag til prioriteringer mellom ulike budsjettposter.

Budsjettforslaget fordeler rammen på hovedposter innenfor saueneæringa, reindriftsnæringa og andre fellestiltak, samt konfliktdempende tiltak. Fylkesmannen foreslår at vi i forbindelse med enkeltsaksbehandlninga kan foreta mindre omposteringer, inntil +/- 5 %, mellom de ulike postene ved behov.

Tiltak i reindrifta

I år har noen flere reineiere søkt om tilskudd sammenlignet med fjoråret. Vi mottatt søknader fra 9 av totalt 12 reinbeitedistrikt, hvor til sammen 32 av 41 siidaandeler i Nordland i større eller mindre grad er berørt av tiltakene.

Flere reineiere påpeker generelt at rovdyrtrykket er for stort og at rovvilt fører til store utfordringer i drifta. I nesten alle større reinbeitedistrikt er det etter hvert fast praksis å søke om tilskudd til tapsforebyggende tiltak, men det er vanskelig å måle effekten av tiltakene.

Det søkes i hovedsak om tilskudd til tiltak som det har vært praksis å finansiere de siste årene. Vi legger opp til å videreføre hovedtrekkene i etablert praksis med de mest brukte tiltakstypene, men vi ser behov for at det arbeides med å øke kunnskap om årsakene til tap i reindrifta i Nordland, og at det arbeides videre sammen med næringa for å tilpasse tapsforebyggende tiltak slik at de får best mulig effekt. Det er store variasjoner innad i fylket i klima, beitegrunnlag, rovviltaktivitet, bruk av beiteområder, osv. Dette innebærer at det kan være behov for ulike områdetilpasninger og mer varierte tiltaksprioriteringer, noe vi også fikk tilbakemelding om fra reindrifta på Fylkesmannens reindriftsseminar i februar i år. Vi foreslår at Fylkesmannen arbeider videre med dette utover året, blant annet i forbindelse med revisjon av forvaltningsplanen. Vi tar sikte på å besøke en stor andel av distriktene i løpet av året for å diskutere videre satsing på FKT-tiltak i de enkelte distrikt, og har i budsjettforslaget i posten «andre tiltak som faller inn under formålet» tatt høyde for å kunne dekke noen utgifter til dette (møterom og reisekostnader for distriktene).

Flytting av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder

Flytting mellom ulike sesongbeiter er en del av reindrifas naturlige driftsmønster. Dersom flytting innebærer at man bruker mindre rovdyrutsatte beiteområder deler av året kan det bidra til reduserte rovvilttap ved at reindriften får en «pause» fra rovdyrtrykket noen måneder i året. Det er imidlertid ikke alle distrikt som har slike arealer tilgjengelig. I den konkrete saksbehandlingen av de enkelte søknadene må tiltaket vurderes i forhold til hva som kan anses som flytting som en normal del av drifta, hvorvidt området faktisk er mindre rovdyrutsatt og evt. tilskudd over reindriftsavtalen til flytting mellom sesongbeiter på grunn av manglende reinbeitekonvensjon med Sverige (gjelder Balvatn, Ildgruben, Saltfjellet og Byrkjåre reinbeitedistrikt).

I 2015 ble det benyttet ca. kr 1,1 mill. til flytting til mindre rovdyrutsatte beiteområder. Vi dekket da 70 % av dokumenterte transportkostnader, noe som har vært praksis de siste årene. Tidligere dekket vi 50 %.

Flere reieiere har rapportert om at tiltaket har en tapsreducerende effekt, men dette avhenger av om områdene er rovdyrfrie. Øyer og områder ytterst på halvøy er generelt minst rovdyrutsatt, mens det lenger inn på fastlandet kan oppstå tap til både jerv og gaupe. Vi ser imidlertid en tendens til at det meldes om økende rovviltaktivitet i en del kystnære fastlandsområder som brukes som vinterbeiter. Hensynet til slike kystområder bør tillegges vekt i arbeidet med arealdifferensiering i regionen og ved vurderinger av ulike former for uttak av rovvilt.

Fylkesmannen ser at tilskudd til flytting av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder i noen tilfeller kan føre til økte konflikter mellom reindrift og landbruk om rein på innmark. Vi legger til grunn for tildelingen av tilskuddet at reindriftslovens bestemmelser overholdes, bl.a. i forhold til at det ikke er beiterett på innmark. Brudd på slike vilkår kan resultere i at tilskudd ikke utbetales. Fylkesmannen vil følge med på denne problemstillingen og oppfordrer reinbeitedistriktene/reindriftsutøverne til å følge opp tilfeller med rein på innmark nøye for å begrense problemet. Om vi ser at det oppstår store problemer i forbindelse med dette i områdene der tilskudd har blitt gitt, kan det føre til at vi velger å ikke gi tilskudd senere år.

Vi foreslår å prioritere dette tiltaket høyt også i 2015 og legger opp til å kunne dekke inntil 70 % av direkte transportkostnader til siidaandeler som flytter til områder som kan forventes å være mindre rovdyrutsatte. Vi vurderer at vi i første omgang kun bør gi tilskudd til transport til/fra vinterbeite inneværende vinter. Flere reieiere søker også om flytting til vinterbeite høsten 2016. Vi foreslår at disse søknadene ikke saksbehandles nå, men settes på vent slik at man i arbeidet med forvaltningsplanrevisjon og arbeidet med distriktstilpassede FKT-tiltak kan vurdere framtidige prioriteringer uten at vi nå har lagt føringer for pengebruken neste vinter. Vi må da komme tilbake til disse søknadene tidlig på høsten 2016. Vi foreslår at det ikke settes av egne budsjettmidler til dette nå, men at det kan dekkes med restmidler.

Intensiv gjeting av rein

Intensiv gjeting under inkalvinga er et mye brukt tiltak i flere år. Det er vanskelig å måle den tapsforebyggende effekten, men flere rapporterer at tiltaket er viktig. Som følge av nytt regelverk ble det i 2013 stilt krav om at slik gjeting måtte kombineres med andre tiltak.

FKT-forskriften åpner for at det kan gis tilskudd til intensiv gjeting i kombinasjon med ulike tiltak, som flytting av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder, kalving i gjerde, eller føring av rein i korte perioder av året for å samle flokken. Videre kan det gis tilskudd til akutt

intensiv gjeting i forbindelse med pågående tap. De fleste søknadene fra reindriffta omfatter intensiv gjeting, og mange søker om å kombinere tiltaket med tilleggsfôring før og/eller under kalvingsperioden for å holde reinen mer samla og på den måten ha bedre oversikt over flokken.

Reinen er ekstra utsatt for predasjon fra rovvilt under og i perioden like etter kalvingen. Ekstraordinært tilsyn av simlene i denne perioden kan virke avskrekkende på rovviltet og dermed redusere tapet av de nyfødte kalvene. Vi vurderer at det er riktig å fortsette praksisen med å prioritere tilsynsmidler til kalvingstida. Vi anbefaler imidlertid at det i forbindelse med forvaltningsplanarbeidet drøftes hvordan satsinga på FKT-tiltak i reindriffta skal være i framtida, inkludert hvorvidt midler til for eksempel intensiv gjeting kun skal forbeholdes kalvingstida eller også skal kunne gjelde andre deler av året.

Ved behandling av søknader om intensiv gjeting av rein i kalvingsperioden legger vi opp til å bruke fastsatte satser i gjeldende forvaltningsplan:

- Siidaandeler med mer enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 30.000,-
- Siidaandeler med mindre enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 20.000,-

For å tydeliggjøre at FKT-midlene skal brukes til tilsyn ut over det reiene må forventes å gjøre selv som dyreeier og næringsutøver, legger vi opp til å stille vilkår om at midlene kan dekke to typer utgifter:

- a) Tilskuddet kan dekke innleid arbeidskraft, hvor det stilles krav om dokumentasjon på utbetaling av lønn eller faktura fra enkelpersonforetak/firma som arbeider som gjeter. Ledere i siidaandeler kan ikke motta betaling for gjeting i sin egen eller andres flokk.
- b) Dersom tilskuddet skal dekke utgifter til skuterbensin dekkes kun 50 % av dokumenterte kostnader.

Som tidligere år legger vi opp til at evt. behov for tilsyn andre deler av året vurderes som akutt-tiltak etter fastsatte kriterier i forvaltningsplanen.

Fôring av rein

FKT-forskrifta åpner for at det kan gis tilskudd til fôring av rein i korte perioder av året for å samle flokken når det kombineres med intensiv gjeting. Se derfor også avsnittet ovenfor. Vi registrerer at dette er et tiltak med økende interesse i næringa. Det søkes både om fullfôring av rein og tilleggsfôring både vinter og vår. Dersom man velger å satse på fôring som et tapsforebyggende tiltak i stor skala, vil dette innebære store utgifter og dermed en prioritering av dette tiltaket framfor andre tiltak.

Hensikten med tilleggsfôring av reinen er både å sikre bedre kondisjon og for å holde flokken mer samlet. Rein i god kondisjon har økt mulighet for å overleve sammenlignet med rein i dårlig kondisjon. Den økte overlevelsen oppstår både ved at sannsynligheten for å bli tatt av rovvilt minker og at rein i god kondisjon ikke dør som følge av utmattelse under vanskelige vær- og beiteforhold. Økt tamhetsgrad hos rein kan forenkle tilsyn, samling og gjeting av reinflokken. Fôringssvante flokker kan i større grad styres unna risikofylte områder. Den hyppige tilstedeværelsen av mennesker i fôringsperioden kan føre til at rovdirene holder større avstand.

Det er imidlertid også noen utfordringer med fôring av rein. Reinen i de ulike distriktene er i varierende grad vant til å bli føret, og reieneierne har varierende kunnskap om slik fôring. Dersom FKT-midler stimulerer til økt bruk av tilleggsfôr uten at man har forberedt tiltaket

tilstrekkelig, kan det få uheldige konsekvenser bl.a. i form av fordøyelsesproblemer, økt markslitasje og økt forstyrrelse på kalvende simler. Videre bør man være bevisst på hvorvidt FKT-midler stimulerer til en driftsform som i mindre grad er forankret i tradisjonelle driftsmetoder og utnyttelse av de naturlige beiteressursene. Det er også viktig å benytte tilgjengelig forskningskunnskap om effekten av ulike former for fôring når man vurderer omfanget av dette som et tapsforebyggende tiltak. Ut fra dette ønsker vi å arbeide for et fagseminar om fôring av rein, fortrinnsvis som et spleiselag med andre finansieringskilder.

Fylkesmannen foreslår et økt budsjett til fôring i år, sammenlignet med tidligere år. Dette gir rom for å videreføre praksis med tilleggsfôring av simlerein i forbindelse med kalvinga i kombinasjon med intensiv gjeting, samt utprøving av tilleggsfôring av rein på vinteren i to distrikt. Det ene som et forsøksprosjekt i samarbeid med NIBIO (tilleggsfinansiering av igangsatt prosjekt) og det andre i et distrikt som har lang erfaring med tilleggsfôring om vinteren. Erfaringer fra disse to distriktene kan benyttes i arbeidet med langsiktige prioriteringer av FKT-midler, bl.a. i forvaltningsplanrevisjonen.

Tidlig slakting av kalv

Fylkesmannen vurderer at økt uttak av kalv tidlig på høsten kan bidra til reduserte tap. Bakgrunnen for dette er flere:

- Kalv er generelt mer utsatt enn voksne dyr for tap til både rovdyr og andre tapsårsaker.
- Tilveksten til kalv er svært begrenset utover seinhøsten, så det er lite å vinne vektmessig på å vente med kalveslaktinga.
- Tapet av rein til rovdyr øker utover høsten i den mørke årstida.
- Ved å ha en lavere andel kalv på vinterbeitene, belastes disse beitene mindre og simlene kan prioritere egen kondisjon framfor å måtte ta vare på kalven.
- Forskning viser at man i mange tilfeller kan høyne kjøttproduksjonen og lønnsomheten i reindriffta ved å øke kalveuttaket.

Det er få ulemper med tidlig slakting av kalv, bortsett fra at det ofte er mer arbeidskrevende og dyrere fordi det er behov for mer bruk av helikopter når det ikke er skuterføre.

Fokus på økt uttak av kalv er også i samsvar med reindrifftsavtalen, og tilskudd til dette tiltaket sees i sammenheng med tilskudd til kalveslakting over reindrifftsavtalen.

Fylkesmannen foreslår et budsjett som har rom for å stimuleres til økt uttak av kalv i de distriktene som søker om dette tiltaket. Vi foreslår at det gis tilskudd på kr 200,- per kalv som slaktes innen utgangen av oktober måned og innrapporteres i henhold til gjeldende regelverk, inntil maks tilsagnsbeløp.

Kalving i gjerde

Kalving i gjerde har vært et lite benyttet tiltak i Nordland, og innebærer en betydelig endring av det tradisjonelle driftsmønsteret. Videre innebærer et slikt tiltak etablering av betydelige gjerdeanlegg, hvor utforming og plassering må gjøres ut fra hensynet til både reindrifftsaglige forhold og allmenne interesser. Tapssituasjonen i fylket tilsier at man bør ha fokus på å forsøke nye tapsreducerende tiltak. I år er det ingen som har sendt inn fullstendige søknader om denne typen tiltak, men i en søknad er det omtalt som et mulig tiltak uten konkrete planer. Fylkesmannen vurderer at det ikke bør settes av midler til dette tiltaket i 2016.

Dersom næringa ønsker mer informasjon og kunnskap om dette tiltaket kan det tas opp som tema i seminarer og møter hvor reindrifta i Nordland er samlet.

Tiltak i saueneæringa

I 2016 har Fylkesmannen mottatt 50 søknader som omfatter tapsforebyggende tiltak i saueneæringa. Flere av søknadene er felles for hele beitelag/hele kommuner, mens andre kun omfatter en eller noen få brukere. Søknadene om tapsforebyggende tiltak i saueneæringa omfatter ca 60 000 sau og lam. Dette utgjør ca 28 % av all sau og lam som slippes på utmarksbeite i fylket. Til sammenligning var det i 2015 totalt ca 62 000 dyr i besetningene som søkte om erstatning for rovvilttap.

Planlagt tidlig nedsanking av sau

Fylkesmannen har de siste årene prioritert tilskudd til planlagt tidlig sanking i områder hvor det har vært betydelige tap til jerv eller bjørn. Dette er i samsvar med føringer i gjeldende forvaltningsplan. Fylkesmannen mener at det i flere områder vil være mulig å redusere tapene seint på sesongen dersom sankingen av sau blir mer effektiv, både når det gjelder sanking til normal sankedato og der det gjennomføres planlagt tidlig sanking.

Ved behandling av søknader om planlagt tidlig nedsanking av sau, vil vi legge til grunn satser for akutt tidlig nedsanking i forvaltningsplanen; kr 6,- per dyr per dag fra søknadsdato (gitt fra tidligst 20. august) og fram til og med 15. september. Det vil bli lagt vekt på at tiltaket må omfatte all sau innenfor naturlig avgrensede beiteområder slik at man reduserer omfanget av skadeforskyvende effekt. Videre er typiske jerveområder og evt. bjørneområder prioritert, mens søknader fra områder hvor gaupe er den viktigste rovviltarten ikke er prioritert. Dette fordi tidlig sanking generelt er mindre effektivt mot gaupeskader da disse fordeler seg jevnere utover beitesesongen.

Planlagt forsinka slipp av sau

Fylkesmannen har også i år mottatt noen søknader om planlagt forsinka slipp av sau på utmarksbeite. Det er ikke gitt tilskudd til dette de siste årene da vi er usikker på den forebyggende effekten av forsinka slipp på utmarksbeite. Vi vurderer at det i begrenset omfang kan være aktuelt i områder hvor kongeørn er en viktig tapsårsak, men vi har ikke merket oss noen søknader hvor dette er veldig aktuelt og foreslår derfor at det ikke settes av budsjett til dette tiltaket i år.

Beredskapsarealer

Beredskapsarealer har ikke vært prioritert de siste årene, og vi foreslår ikke å sette av budsjett til dette i år.

Utvidet tilsynsaktivitet

Utvida tilsyn med sau den blant de største søknadspostene i år, med søknader på over 2,4 mill kr. Det søkes om utvida tilsyn i mange ulike former.

FKT-forskrifta § 5 b) slår fast at utvidet tilsynsaktivitet alene ikke kan støttes økonomisk, men at det kan støttes dersom det kombineres med noen av følgende tiltak:

- Bruk av vokterhund.
- Planlagt utvidet tilsyn som en nødvendig del av tiltak nevnt i § 5a) – altså sammen med tidlig sanking, forsinka slipp, flytting, hjemmebeite, beredskapsareal, rovdryavvisende gjerder eller kalving i gjerde.

- Kortvarig intensivt tilsyn som utføres kveld, natt og morgen når det er oppdaget akutte rovdyrskader og i kombinasjon med bruk av f. eks. kadaverhund eller nattkve.
- Fôring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovvilttap.

Videre kan det gis støtte til tilsynsaktivitet dersom det skjer i kombinasjon med kadaverhund med formål å øke kunnskapen om tapsårsaker i et beiteområde.

Med bakgrunn i regelverket og mottatte søknader vurderer Fylkesmannen at det er aktuelt å gi tilskudd til følgende typer utvida tilsynsaktivitet:

- Utvida tilsyn i kombinasjon med bruk av vokterhund ihht. fastsatt standard.
- Kortvarig utvida tilsynsaktivitet dersom det oppstår akutt skade, fortrinnsvis i kombinasjon med bruk av kadaverhund.
- Utvida tilsynsaktivitet med bruk av kadaverhund for å få bedre kunnskap om tapsårsaker i områder med lite kadaverdokumentasjon.

Kadaverhundarbeid

Tilsyn med kadaverhund finansieres over posten «Utvidet tilsynsaktivitet». I tillegg til dette foreslår vi en post som er forbeholdt kursing og kompetanseheving for kadaverhundekvipasjer.

Andre tiltak som faller inn under formålet

Vi foreslår at det settes av noen midler til «andre tiltak» for å ha rom for å kunne imøtekomme eventuelle søknader med gode tiltak som ikke passer inn i de andre budsjettpostene. Vi foreslår at kostnader til gjerder, grunder og lignende kan belastes denne posten, da det er vanskelig å sette opp et detaljert budsjett som skiller slike småposter fra hverandre.

Samordning av tilskuddsordninger

Det legges opp til at tilskudd til tekniske tiltak som gjerder, grunder, sankefeller og lignende samkjøres med tilskuddsordningen Investeringer til tiltak i beiteområder som forvaltes av Fylkesmannens landbruks- og reindriftsavdeling.

Radiobjeller – både i saueneæringa og reindrifta

Siden omkring 2010 har Fylkesmannen gitt tilskudd til innkjøp av nesten 3500 radiobjeller/e-bjeller, de fleste i saueneæringa. Det meste er finansiert med FKT-midler, men også noe over tilskuddsordningen Investeringer til tiltak i beiteområder.

FKT-forskrifta stiller betingelser for bruk av FKT-midler til elektronisk overvåking. I enkelte områder hvor man f. eks over flere år har hatt store tap av beitedyr uten at man har klart å finne tapsårsak, men mistenker at rovvilt forårsaker tap, kan man gjøre nytte av elektronisk overvåking i en begrenset tidsperiode for å få et bedre kunnskapsgrunnlag. Ut fra dette kan det prioriteres midler til elektronisk overvåking, men hovedformålet må være å bedre kunnskapsgrunnlaget om tap i saueneæringa eller reindrifta. Driftsopplegg og geografisk fordeling må tillegges vekt i vurdering av de enkelte søknadene.

Radiobjeller kan også ha en indirekte tapsreducerende effekt ved at uro og rovdyrangrep oppdages raskere, og at man dermed kan iverksette tapsreducerende tiltak raskest mulig.

Fylkesmannen har mottatt et betydelig antall søknader fra både reindrifta og saueneæringa om både drifta av eldre radiobjeller og innkjøp av nye enheter, fra flere ulike leverandører. Vi foreslår å videreføre praksis med å dekke ca. 50 % av driftskostnader for tidligere innkjøpte radiobjeller. Det er tidligere brukt kr 320 000,- av restmidler fra 2015 til innkjøp av radiobjeller til saueneæringa, som blir fordelt i forbindelse med behandling av årets søknader. Vi foreslår et budsjett i år som tar høyde for innkjøp av ytterligere noen nye radiobjeller.

Tiltak knyttet til felling av rovvilt

Det foreligger klare politiske målsettinger om at kommunene etablerer godt skolerte, lokale fellingslag der det er aktuelt, og at opplæringen av disse skal styrkes. Det skal etableres kurstilbud og prioriteres midler til jevnlig kursing av kommunale/interkommunale skadefellingslag med mål om å øke effektiviteten ved skadefelling av rovvilt ved akutte skadesituasjoner. I Nordland er det etablert kommunale/interkommunale skadefellingslag i de fleste områder hvor vi årlig får henvendelser om skadefelling av rovvilt. En del skadefellingslag har begynt å få god erfaring, mens andre er forholdsvis nyoppretta. De siste årene er det benyttet betydelige midler på kursing/ kompetanseheving, og vi mener det er riktig å fortsatt prioritere dette. Samtidig ser vi at skadefelling på barmark er svært vanskelig, og selv om man fortsetter å ha stort fokus på kompetanseheving vil vi neppe oppnå en veldig høy gjennomføringsgrad i form av vellykkede uttak.

Vårt budsjettforslag tar utgangspunkt i at alle etablerte kommunale/interkommunale skadefellingslag skal få mulighet til kompetanseheving. Vi mener midler til daglig kompetanseheving slik som skytetrening, lokale kurskvelder etc. bør prioriteres til alle kommunale/interkommunale skadefellingslag som søker om tilskudd, og at mer omfattende prosjekter kun gis støtte der Fylkesmannen vurderer at opplegget har faglig god standard og er knyttet til etablerte kompetansmiljøer.

Det foreligger også politiske målsettinger om at det skal arbeides aktivt med kompetansehevede tiltak knyttet til uttak gjennom kvotejakt og lisensfelling. Jervprosjektet i regi av Prosjekt Utmark er planlagt videreført fram til 2018 i forbindelse med utprøving av nye virkemidler i lisensfellinga.

Konfliktdempende tiltak

FKT-midlene brukes primært til tiltak som kan bidra til reduserte tap av sau og rein, men det går klart fram av FKT-forskrifta at det også kan gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovvilt, og at barn og unge skal prioriteres.

Fylkesmannen registrerer gjennom vårt arbeid med rovviltforvaltning, samt gjennom media, at det i enkelte områder er betydelig usikkerhet og frykt knyttet til tilstedeværelsen av rovvilt. Særlig gjelder dette i områder hvor vi har hatt en økende aktivitet av, og økt fokus på bjørn. Fylkesmannen mener at det i slike tilfeller er viktig med balansert kunnskap om rovvilt og konflikter knyttet til tilstedeværelsen av disse.

I 2014 og 2015 ble det derfor benyttet midler til et slikt prosjekt i regi av Nordland nasjonalparksenter, og vi foreslår at det også i år settes av midler til dette. Erfaringer fra de siste årene er at prosjektet møtes med skepsis i noen skoler, men at tilbakemeldingene etter gjennomført opplegg i flere tilfeller er positive selv om lærerne var skeptiske på forhånd. Fylkesmannen vil stille klare krav om at opplegget må ha et godt faglig innhold og fokus på en balansert tilnærming til problemstillingen.

Videre foreslår vi at det i budsjettet for konfliktdempende tiltak tas høyde for delfinansiering av et årlig seminar som Fylkesmannen arrangerer for reindrifta i Nordland, hvor rovvilt og tap er blant hovedtemaene.

c) Tjenestekjøp, kap 1420.21

Med bakgrunn i signaler fra direktoratet går vi ut fra at region 7, Nordland får tildelt kr 1 000 000,- til denne posten i 2016. Dette er samme som i 2015. Bakgrunnen for at dette er en egen post er for å sikre riktig budsjettering i tråd med Stortingets bevilgningsreglement. Midlene kan benyttes til tjenestekjøp og forskningsaktivitet, for eksempel forsknings- og utredningsoppgaver som bidrar til utvikling og iverksettelse av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak.

Vi foreslår kun fordeling av deler av tilgjengelige midler til tjenestekjøp, og at vi på et senere tidspunkt kommer med forslag til bruk av resterende midler. Ved bruk av midler til forskningsprosjekter legger vi til grunn at kun prosjekter knyttet til problemstillinger i Nordland skal prioriteres. Større forskningsprosjekter bør primært finansieres nasjonalt.

Finansiering av bestandsregistrering av rovvilt gjøres i hovedsak gjennom tildelinger fra Miljødirektoratet. Vi har imidlertid god erfaring med å bruke noen midler på etablerte dusørordninger, og foreslår å videreføre dette i 2016.

NINA v/ Scandlynx har kommet godt i gang med forskningsprosjekt på gaupe i Indre Salten. Prosjektet kan deles inn i tre hovedtema:

- Bruk av GPS-merkede gauper til å kartlegge områdebruk og forflytningsavstander hos radiomerkede gauper (finansieres av Miljødirektoratet)
- Bruk av GPS-merkede gauper til predasjonsstudier (finansiert delvis med regionale FKT-midler).
- Utprøvningsprosjekt med bruk av viltkamera som supplement i bestandsregistrering av gaupe (finansiert delvis med regionale FKT-midler).

Vi har brukt restmidler i 2015 til videreføring av viltkameraprojektet i 2016 og til delfinansiering av predasjonsstudiene. Vi vurderer at det i år er aktuelt å bruke noen friske midler for å få best mulig data fra predasjonsstudiene.

Sak 7/2016 Revisjon av forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Fylkesmannen har tidligere gitt den nye nemnda en orientering om hva som er gjort i revisjonsarbeidet fram til ny nemnda overtok.

I det siste møtet i forrige nemnda, 1. desember 2015 sak 26/15, uttalte nemnda følgende:

Det vil ikke være mulig å rekke en sluttbehandling med sittende nemnd slik nemnda i utgangspunktet ønsket. Nemnda er positiv til at det arrangeres en fagdag knyttet til revisjonsarbeidet, noe som for eksempel kan skje så snart ny nemnd er på plass.

Med bakgrunn i de klare føringene om en tydeligere sonering mellom områder for beitedyr og rovdyr, bl.a. i brev av 12.11.2015 fra statsråden i KLD, mener nemnda at det er riktig å fortsette revisjonsarbeidet med utgangspunkt i Fylkesmannens arbeidsskisser. Nemnda mener det er viktig at relevante organisasjoner fortsatt er aktivt med i arbeidet gjennom den

partssammensatte arbeidsgrupper. Nemnda ønsker også å invitere seg inn i styremøter til beitenæringenes faglag/organisasjoner fylkesnivå for å drøfte mulige forvaltningsprinsipper.

Med bakgrunn i arbeidet som er gjort fram til nå, Fylkesmannens arbeidsskisser og den forrige nemndas anbefalinger for videre prosess, foreslår vi følgende framdrift i revisjonsarbeidet:

Sekretariatets forslag til vedtak:

Framdriftsplan ved revisjon av forvaltningsplan for rovvilt i region 7 - Nordland

- 1. Mars-juni 2016: Dialogmøte om forvaltningsplanrevisjonen med de enkelte styrene (evt relevante utvalg) i faglag/organisasjoner. Vi anser det naturlig at aktuell faglag/organisasjon sin representant i arbeidsgruppa også deltar i slike møter. Disse dialogmøtene kan enten ledes av nemnda, eller Fylkesmannen kan få i oppgave å gjennomføre møtene som en del av saksforberedelsene uten at nemnda engasjerer seg i selve møtene.*
- 2. April/mai 2016: Fylkesmannen arbeider for å avholde et fagseminar for nemnda, arbeidsgruppa og Fylkesmannen hvor relevante fagmiljøer utfordres til å snakke om problemstillinger kan gi bedre beslutningsgrunnlag i arbeidet med revisjon av forvaltningsplanen.*
- 3. Sommer/høst 2016: Fylkesmannen utarbeider første utkast av hele forvaltningsplanen, inkl. konsekvensutredning for beitenæringene. De gjennomførte dialogmøter med beitenæringene, hvor arbeidsgruppas representanter har deltatt i de respektive møtene, samt gjennomført fagseminar, tillegges vekt i arbeidet.*
- 4. September/oktober 2016: Høringsforslag legges fram for nemnda til behandling. Nemndas høringsutkast bør vedtas senest i nemndas møte 13. oktober.*
- 5. Før jul 2016: Nemnda sluttbehandler planen.*

Sak 8/2016 Drøftinger/ orienteringer/ referatsaker

a) Orientering om lisensfelling, kvotejakt og ekstraordinære uttak

Orientering legges fram i møte.

b) Orientering om yngleregistrering av jerv og gaupe

Orientering legges fram i møte.

c) Oppstartsmøte/dialogmøte med departementene

Det er berammet oppstartsmøte mellom alle nemndene i landet og KLD og LMD på Gardermoen 25.-26. april. Dette kolliderer med fylkesting i Nordland. Det er derfor planlagt et ekstra møte primært for nemnda i Nordland den 2. mai i Oslo.

Fylkesmannen vurderer å delta på begge disse møtene, noe også Sametingets medlemmer i nemnda kan vurdere. Vi oppfordrer flest mulig av nemndas faste medlemmer og varamedlemmer å delta på møtet 2. mai.

d) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

- Miljødirektoratet rapport M-470/2015: [Forvaltning av kongeørn i Norge – Kunnskap, bestand og framtidig forvaltning](#)
- NOF-rapport 7-2015: [Kongeørn i Norge](#)

e) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

| Vedtaksdato | Hvem/hvor | Hva |
|-------------|---|--|
| 16.12.2015 | Voengelh Njaarke RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |
| 18.12.2015 | Jillen Njaarke RBD | Intensiv gjeting og samling pga rovvilttap. Kr 30 000,- |
| 06.01.2016 | Voengelh Njaarke RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |
| 05.01.2016 | Saltfjellet RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |
| 10.02.2016 | Saltfjellet RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |
| 15.02.2016 | Duokta RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |
| 11.02.2016 | Vefsn kommune / Jillen-Njaarke og Røssåga-Toven RBD | Avslag på søknad om skadefelling av gaupe |
| 11.02.2016 | Bindal og Nærøy kommuner / Voengelh Njaarke RBD | Avslag på søknad om skadefelling av gaupe |
| 17.02.2016 | Voengelh Njaarke RBD | Samling med helikopter og tilleggsføring. Kr 60 000,- |
| 22.02.2016 | Voengelh Njaarke RBD | Intensiv gjeting, samling og tilleggsføring. Kr 15 000,- |
| 25.02.2016 | Voengelh Njaarke RBD | Intensiv gjeting pga. rovvilttap. Kr 15 000,- |

f) Brev til nemnda

| Dato | Fra | Til | Kopi | Tema |
|------------|---------------------------------------|--------------------------------|--------------------------------|--|
| 2015-12-10 | Nordland Fylkeskommune | KLD | FM Nordland m.fl. | Forslag til nye medlemmer i rovviltnemnda |
| 2015-12-11 | Mdir | KLD | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Oversendelse av klage på kvotejakt på gaupe 2016 |
| 2015-12-14 | FM Nordland | Vefsn bondelag | Rovviltnemnda i Nordland | Svar angående uttalelse om rovviltforvaltning |
| 2015-12-15 | Nordland Fylkeskommune | KLD og LMD | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Om forvaltningsplan for rovvilt i Nordland |
| 2015-12-22 | KLD | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | | Oppnevning av nye medlemmer i rovviltnemnda |
| 2016-01-11 | KLD | Mdir | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Avgjørelse av klage - kvotejakt på gaupe i Nordland 2016 |
| 2016-01-30 | Kuhmunen-Oskal siida, Saltfjellet RBD | | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Krav om ekstraordinære uttak av jerv |
| 2016-02-15 | Mdir | Fylkesmennene | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Betingede fellingstillatelser på gaupe 2016 |

| | | | | |
|------------|---|-----------------------------------|-----------------------------------|---|
| 2016-02-15 | Vesterfjella sankelag | Mdir | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Krav om ekstraordinære uttak av jerv |
| 2016-02-21 | Nordland Sau og Geit | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | | Årsmøteresolusjon om lisensfelling av jerv |
| 2016-02-21 | Nordland Sau og Geit | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | | Årsmøteresolusjon om revisjon av forvaltningsplanen |
| 2016-02-24 | Jillen Njaarke RBD og Vesterfjella sankelag | Mdir | Rovviltnemnda i Nordland m.fl. | Krav om ekstraordinære uttak av jerv |
| 2016-03.02 | Nordland Sau og Geit | Fylkesmannen i Nordland | | Brev om rovdysituasjonen i Vefsn |

Oppfølging av brev til nemnda:

Rovviltnemnda har i brev av 16.02.2016 til Miljødirektoratet anmodet om ekstraordinære uttak av jerv.

Sak 9/2016 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

Magne Totland
seksjonssjef

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Referat fra møte 1/2016
2. Oversikt over mottatte FKT-søknader i Nordland 2016
3. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen
4. Brev til nemnda